



Актуальність психолінгвістичних досліджень щодо ідентифікації авторства анонімних текстів у військовому середовищі

Андрій Рибалко

судовий експерт лабораторії почеркознавчих, лінгвістичних, психологічних та мистецтвознавчих досліджень, Національний науковий центр «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України, м. Харків, Україна, e-mail: ribalko.andrii@gmail.com

Євгенія Ковкіна

кандидат філологічних наук, завідувач лабораторії почеркознавчих, лінгвістичних, психологічних та мистецтвознавчих досліджень, Національний науковий центр «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України, м. Харків, Україна, e-mail: evkovkina@gmail.com

Висвітлено актуальність психолінгвістичних досліджень ідентифікації авторства анонімних текстів у військовому середовищі. Окреслено специфіку текстів погроз, повідомлень про можливий витік інформації та кіберкомунікації в умовах воєнного стану. Узагальнено психолінгвістичні критерії, що виявляються на лексичному, синтаксичному, стилістичному й когнітивному рівнях і можуть бути застосовані в експертній практиці для визначення індивідуально-авторських особливостей мовлення. Наголошено на доцільності поєднання психолінгвістичного, стилістичного й дискурсивного аналізу для підвищення обґрунтованості висновків експертів.

Ключові слова: психолінгвістика; ідентифікація авторства; анонімні тексти; військове середовище; кіберкомунікація; судова лінгвістика; погрози; витік інформації.

The Significance of Psycholinguistic Research for Authorship Identification of Anonymous Texts in Military Contexts

Andrii Rybalko, Evgeniia Kovkina

The theses highlight the relevance of psycholinguistic research on authorship identification of anonymous texts in military contexts. Particular attention is given to threatening messages, communications related to possible information leakage, and cyber communication under martial law. The key psycholinguistic criteria manifested at the lexical, syntactic, stylistic, and cognitive levels are summarized as markers that may be applied in forensic practice to identify individual authorship features. The importance of combining psycholinguistic, stylometric, and discourse analysis in order to enhance the validity of expert conclusions is emphasized.

Keywords: psycholinguistics; authorship identification; anonymous texts; military context; cyber communication; forensic linguistics; threats; information leakage.

Ідентифікація авторства анонімних текстів належить до найактуальніших проблем сучасної судової лінгвістики та психолінгвістики. Її значення істотно зросло в умовах цифровізації комунікації, поширення анонімних каналів передавання повідомлень і трансформації інформаційного простору під впливом гібридних форм війни. У військовому середовищі текстові повідомлення виконують не лише комунікативну, а й стратегічну функцію: вони можуть бути засобом психологічного тиску, інструментом дезінформації, способом прихованого впливу або каналом несанкціонованого поширення відомостей обмеженого доступу.

За таких умов визначення автора анонімного тексту не може обмежуватися лише механічним зіставленням мовних ознак. Хоча стилістичні підходи забезпечують важливий кількісний матеріал, їх застосування без урахування психолінгвістичних характеристик автора звужує інтерпретаційні можливості дослідження. Ідеться насамперед про стійкі особливості мовленнєвої поведінки, що відображають спосіб організації висловлювання, характер аргументації, рівень самоконтролю, специфіку емоційної регуляції та індивідуальні когнітивні патерни.

Мета тез — обґрунтувати систему психолінгвістичних критеріїв ідентифікації ав-



торства анонімних текстів у військовому середовищі та визначення їх експертно-діагностичного потенціалу.

У сучасній міждисциплінарній науковій парадигмі проблема ідентифікації авторства розглядається значно ширше, ніж у межах традиційного формально-лінгвістичного підходу. Її осмислення дедалі частіше відбувається на перетині лінгвістики, когнітивної психології, нейропсихології та судово-експертної практики. Відповідно індивідуальний мовленнєвий патерн доцільно трактувати не як статичний набір мовних звичок, а як динамічну систему, що формується під впливом соціокультурних, когнітивних і емоційно-регуляторних чинників [1, 42, 53].

У такому розумінні мовлення постає зовнішньою репрезентацією внутрішніх психічних процесів. Воно відображає не лише мовну компетентність, а й особливості осмислення інформації, функціонування уваги, робочої пам'яті та механізмів виконавчого контролю [53]. Наприклад, складність синтаксичних конструкцій може співвідноситися з обсягом робочої пам'яті, тоді як рівень структурованості тексту — з ефективністю когнітивного контролю та здатністю підтримувати внутрішню логіку висловлювання.

У військовому контексті наведена проблематика набуває додаткового значення через вплив хронічного стресу, травматичного досвіду й постійного психоемоційного навантаження на мовленнєву діяльність. Тривале перебування в екстремальних умовах може спричинити зміни в когнітивній обробці інформації, які виявляються у спрощенні синтаксису, звуженні лексичного словника особи, зростанні емоційної напруженості мовлення й порушенні послідовності викладу [42, 74]. Отже, текст у такому разі виконує не лише інформаційну функцію, а й може розглядатися як індикатор психічного стану автора.

Анонімна комунікація у військовому середовищі формується в умовах підвищеної невизначеності, часових обмежень, ризику викриття й високої відповідальності за наслідки інформаційних дій. Саме це зумовлює появу специфічного типу екстремального дискурсу, у якому поєднуються ознаки прагматичної спрямованості, емо-

ційної напруги й ситуативної адаптації мовлення [35, 6].

Наприклад, тексти погроз зазвичай характеризуються переважанням когнітивних викривлень, зокрема катастрофізації, гіпергенералізації й дихотомічного мислення. На мовному рівні це проявляється в уживанні точних формулювань, директивних конструкцій, посиленої експресивності й навмисного загострення емоційного тону [35]. У таких текстах часто простежується прагнення до максимального психологічного впливу, що зумовлює специфічну конфігурацію лексичних і стилістичних засобів.

Іншу природу мають повідомлення про витік інформації. Для них характерні псевдооб'єктивність викладу, демонстративна нейтральність, підвищений самоконтроль і прагнення стилістично приховати індивідуальні особливості автора. Подібний тип мовлення може бути наслідком свідомого стилістичного маскування, однак навіть за таких умов текст нерідко зберігає стійкі авторські патерни (ознаки), які виявляються на рівні синтаксису, аргументації та добору термінології [1, 27].

У кіберкомунікації додаткове значення має ефект онлайн-дезінгібіції, що послаблює внутрішні механізми контролю висловлювання. Це сприяє спрощенню мовлення, варіативності стилю, зниженню саморедагування й появі менш контрольованих мовленнєвих реакцій [6, 8]. Саме тому цифровий анонімний текст, попри зовнішню нестабільність, може містити достатньо індивідуалізованих ознак для експертної версії щодо його авторства.

Багаторівнева система психолінгвістичних критеріїв ідентифікації авторства має охоплювати не лише традиційні лексичні, синтаксичні та стилістичні параметри, а й показники, що відображають психологічні характеристики мовця. Саме вони відкривають доступ до глибинних, менш контрольованих аспектів мовленнєвої діяльності й тому мають особливу діагностичну цінність [1, 42].

Важливе місце в цій системі посідає аналіз афективно-емоційних параметрів тексту. Частотність емоційно маркованої лексики, переважання негативного або позитивного афекту, стійкість або різкі коливання емоційного тону дають змогу оцінити специфіку



емоційної регуляції автора та ймовірний психоемоційний стан, у якому створювався текст [42]. Для експертної практики це особливо важливо в тих випадках, коли анонімне повідомлення пов'язане з погрозою, шантажем або підвищеним рівнем внутрішньої напруги.

Не менш значущими є когнітивні індикатори, які виявляються в структурі аргументації, послідовності викладу, характері узагальнення інформації та особливостях метакогнітивних конструкцій. Маркери невпевненості, рефлексії, обережного самоуточнення або навпаки — надмірної категоричності можуть розглядатися як відносно стабільні показники когнітивного стилю, що важко піддаються свідомому контролю [53].

До окремої групи належать маркери, пов'язані з психоемоційним напруженням і травматичним досвідом. До них належать фрагментарність висловлювань, повторюваність ключових лексем, звуження тематичного спектра, імпульсивність синтаксичних конструкцій, порушення логічної зв'язності та схильність до різких переходів між смисловими блоками. У військовому середовищі такі ознаки мають особливу діагностичну вагу, оскільки можуть відображати вплив екстремальних умов на когнітивні процеси та мовлення [74, 8].

Поєднання лексико-граматичних, синтаксичних, стилістичних, когнітивних і дискурсивних параметрів формує значно точнішу модель мовного профілю автора, ніж застосування будь-якого одного підходу окремо. Особливо важливим це є у випадках навмисного стилістичного маскуванню, коли найбільш інформативними виявляються не зовнішні, контрольовані автором особливості тексту, а глибинні мовленнєві патерни, які зберігають відносну стабільність.

Практичне значення запропонованого підходу полягає в можливості його застосування для атрибуції погроз, аналізу повідомлень про витік інформації, виявлення інсценування текстів і оцінювання внутрішніх інформаційних ризиків. В умовах гібридної війни це надає психолінгвістичному аналізу не лише теоретичної, а й безпосередньо прикладної цінності.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробленням гібридних експертно-аналітичних систем, у яких автоматизоване оброблення тексту поєднуватиметься з психолінгвістичною інтерпретацією, а також зі створенням спеціалізованих корпусів військової комунікації для підвищення валідності й відтворюваності результатів.

Перелік джерел посилання

1. Coulthard M., Johnson A., Wright D. An Introduction to Forensic Linguistics: Language in Evidence. 2nd ed. London, 2017.
2. Pennebaker J. W., Mehl M. R., Niederhoffer K. G. Psychological Aspects of Natural Language Use: Our Words, Our Selves. *Annual Review of Psychology*. 2003. Vol. 54. Pp. 547—577. DOI: 10.1146/annurev.psych.54.101601.145041 (дата звернення: 11.04.2026).
3. Tausczik Y. R., Pennebaker J. W. The Psychological Meaning of Words: LIWC and Computerized Text Analysis Methods. *Journal of Language and Social Psychology*. 2010. Vol. 29. Is. 1. Pp. 24—54. DOI: 10.1177/0261927X09351676 (дата звернення: 11.04.2026).
4. Marmar C. R. et al. Speech-Based Markers for Posttraumatic Stress Disorder in US Veterans. *Depression and Anxiety*. 2019. Vol. 36. Is. 7. Pp. 607—616. DOI: 10.1002/da.22890 (дата звернення: 11.04.2026).
5. Ковкіна Ю. О., Алоян М. А., Авоян Л. В. Актуальність лінгвістичної експертизи мовлення у кримінальних справах щодо інкримінування погрози. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2022. Вип. 26. С. 257—267. DOI: 10.32353/khrife.3.2022.06 (дата звернення: 11.04.2026).
6. Suler J. The Online Disinhibition Effect. *CyberPsychology & Behavior*. 2004. Vol. 7. Is. 3. Pp. 321—326. DOI:10.1089/1094931041291295 (дата звернення: 11.04.2026).
7. Chaski C. E. Who's at the Keyboard? Authorship Attribution in Digital Evidence Investigations. *International Journal of Digital Evidence*. 2005. Vol. 4. Is. 1. URL: https://www.researchgate.net/publication/220542531_Who's_At_The_Keyboard_Authorship_Attribution_in_Digital_Evidence_Investigations (дата звернення: 11.04.2026).
8. Kundiya K., Haribhakta Y. A systematic review on insider threat detection using natural language processing. *International Journal of Information Security*. 2025. Vol. 24. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10207-025-01145-6> (дата звернення: 11.04.2026).